

SEDMI KONTINENT

filmsko obrazovni program za škole i vrtiće
Udruga Djeca susreću umjetnost

www.sedmikontinent.org

A N A L I Z A

ANIMIRANOGA FILMA ***TRI RAZBOJNIKA***

REDATELJ: HAYO FREITAG

(PREPORUČENA DOB: 6+)

Teme koje obrađujemo uz film:

vjera u sebe - usamljenost - prijateljstvo - obitelj - suprotstavljanje strahu

Pripremila

Snježana Gabelić, prof. hrvatskoga jezika, Nadbiskupska klasična gimnazija, Zagreb

U dodatnome oblikovanju sudjelovale:

Ulita Pocedić, učiteljica, OŠ Braće Radić, Zagreb

Iva Đorđević, prof., OŠ Vazmoslav Gržalja, Buzet

Mentor i recenzent:

prof. Krešimir Mikić, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

SADRŽAJ

UVOD	3
1. OBAVIJESTI O FILMU	3
2. ESEJ O FILMU	7
3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE	10
3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA	10
3.2. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA	11
3.3. AKTIVNOSTI ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE	20
4. OBAVIJESTI ZA UČITELJE I NASTAVNIKE	22

Uvod

Obrazovni materijal uz animirani film *Tri razbojnika*

Predmetnim sadržajem žele se podastrijeti obavijesti o filmu, prijedlog aktivnosti koji bi učenike pripremio za gledanje filma, prijedlog aktivnosti i korisni izvori nakon gledanja filma te filmski pojmovi i definicije prema školskomu planu i programu za osnovnu školu. Materijal je pripremila profesorica hrvatskoga jezika, a nadopunila ga je učiteljica zaposlena u osnovnoj školi s namjerom da podržimo filmsku umjetnost za najmlađe. Želja nam je da doživljaj filma bude potpun, te se nadamo da će djeca biti motivirana nastaviti razgovor o filmu i u učionici nakon projekcije.

1. OBAVIJESTI O FILMU

Režija: Hayo Freitag

Scenarij: Bettine von Borries, Achim von Borries, Hayo Freitag (po dječjoj slikovnici *Tri razbojnika* Tomija Ungerera)

Scena: Anne Hofmann, Robert Brandt

Likovi: Michaela Wagner, Heidi Yi Lun Chen-Ceslik

Animacija: Edson Basarin, Romy Garcia

Montaža: Sascha Wolff-Täger, Lars Jordan

Glazba: Kenneth Pattengale, Bananafishbones (naslovna pjesma)

Produkcija: Stephan Schesch (izvršni producent); Stefan Arndt in David Groenewold (koproducenti)

Distribucija u Hrvatskoj: Pa - Dora

Žanr: dječji animirani film

O umjetnicima

Autor literarnoga prijedloga TOMI UNGERER, rođen 1931. godine u Strassbourgu, međunarodno je priznat grafičar, slikar, crtač, pisac, prije svega ilustrator slikovnica za djecu i odrasle. Za svoj izuzetno opsežan kreativni opus primio je mnogobrojna međunarodna priznanja. Razigran je, duhovit, kritičan, a u djelima za odrasle također je i satiričan i provokativan. U više od

80 knjiga za djecu, koje je do sada napisao, uvijek se suptilno zauzimaao za prava djece na samostalnost, znatiželju i samorealizaciju.

Režiser filma HAYO FREITAG, rođen 1950. godine u Wilhelmshavenu, studirao je umjetnost i filozofiju. Isprva je radio kao pisac i ilustrator slikovnica, političko-satiričnih djela i pjesničkih zbirki, a poslije se posvetio animiranim i kratkim filmovima. Sudjelovao je također u reklamama, serijama i filmovima za televiziju i kino kao režiser, pa dosad potpisuje tri animirana filma: kratkometražni *Das Pflaumenhuhn* (1997) te cjelovečernje filmove *Käpt'n Blaubär – Der Film* (1999) i *Die drei Räuber* (*Tri razbojnika*, 2007), za koje je primio mnogobrojne nagrade.

Važne nagrade

Filmfest Hamburg 2007 (nagrada publike), Mon Premier Festival 2008 – Pariz (nagrada publike), Les Nuits Magiques 2007 – Bordeaux (nagrada publike), Festivaldu Film pour Enfants 2008 – Vizille (nagrada publike), Open Doek 2008 – Turnhout (nagrada publike), Festival d'Animation Annecy 2008 (nagrada publike), anim'est 2008 – Bukurešt (najbolji cjelovečernji film), Alekino 2008 – Poznanj (najbolji cjelovečernji film po izboru dječjeg žirija), Animabasauri 2009 – Bilbao (najbolji cjelovečernji film po izboru međunarodnog žirija), Filmbewertungsstelle Wiesbaden – FBW (ocjena »posebno dragocjeno«)

Kritike

“(…) Tri razbojnika nikada ne ulaze u jednostavno didaktičko moraliziranje, koje prevladava u mnogim drugim dječjim filmovima. Dobro i zlo nije moguće ovdje nedvosmisleno dokučiti. U lijepo kultiviranoj skepsi do autoriteta, koji kroz film uvijek iznova dolazi do izražaja, pokazuje se anarhična žilica moralista Ungerera. Tri razbojnika kao kongenijalno ostvarenje Tomija Ungerera nude više od tek savršene obiteljske razbibrige. Film Haya Freitagova povrh svega nenametljiv je zagovor prava *biti dijete*, pritom ne manjkaju ni neučtivo-kritički podtonovi. Sve skupa oživljava razbojnička glazba grupe Bananafishbones. Naslovna pjesma ulazi nam u uho i film je pravi mali biser.” Andreas Staben, *Filmstarts.de* (www.filmstarts.de)

“Bitnu razliku između filma *Tri razbojnika* i drugih animiranih filmova moguće je prepoznati vrlo brzo: dok druge aktualne produkcije pridaju više spektakularnosti 3D animacije, film *Tri razbojnika* u tome se smislu suzdržava i pokušava osvojiti gledatelje klasičnom 2D animacijom. Rezultat nije samo izuzetna dosljednost književnomu predlošku.”

“Istinski dobre priče uvijek su aktualne i nikada ne gube na kvaliteti. *Tri razbojnika* upravo su takva, istinski dobra priča, koja je pored toga prerađena u predivan scenarij. I ne samo to. Rezultat je dugotrajna rada (...) je također vizualno velik užitak. Na slikama je moguće otkriti brojne luckaste detalje. Osobito su u šumi skriveni mnogi sitni detalji, koje možemo uočiti tek kada se pažljivo zagledamo. (...) *Tri razbojnika* nude veliku dozu dječje drskosti pomiješane sa zrcem anarhije. Film (...) je pun mašte i zahtjevan je, a prije svega izuzetno zabavan. Primjeren je prvenstveno manjoj djeci, mada su i odrasli gledatelji za vrijeme projekcije filma vidljivo oduševljeni. (...) Nevjerojatno šarmantan dječji film koji ne smijete propustiti.” Anke Hermann, Cinefacts (www.cinefacts.de)

“Zadnji dio prizora kada ružičasti jednorog polako, nadrealistično klizi po platnu, gledatelj je svjestan kongenijalne, posve dadaistične otkačenosti toga malog, ali izuzetno profinjena filma. Za malene će predstavljati jednu od mnogih zabava, a za odrasle je to odmor od poplave raznih kompjuterski dizajniranih trodimenzionalnih filmskih junaka.” Sebastian Klausner, *DVD-Forum.at* (www.dvd-forum.at)

O nastanku filma

Tri razbojnika prva su knjiga svjetski poznatoga njemačkog umjetnika Tomija Ungerera (1931), po kojoj je snimljen cjelovečernji film. Njemački producent Stephen Schesch (1967) dugo je sanjao o tome da će snimiti film prema priči *Tri razbojnika*. Trebalo je proći više godina da bi od Ungerera i švicarskoga izdavača Diogenesa, vlasnika prava za njemačko izdanje knjige, dobio dozvolu za snimanje. Bio je to dugotrajan proces zbližavanja i pridobljavanja povjerenja, koji je počeo još 1997. godine. Jedna od ključnih tema pregovora bila je kako će na osnovi male knjižice snimiti cjelovečernji film. Ungerera je brinulo da će se nakon širenja izgubiti originalna priča *Tri razbojnika*, pa se sa Scheschom više puta susretao kako bi razmijenili ideje i iz slikovnice izdvojili

ključne elemente: s jedne strane, to su tri razbojnika (strašni, a ujedno ugodni i smiješni, koji predstavljaju svojevrsno "trojedinstvo", ali su i različiti likovi) te mala nedužna i vrijedna sirotica, koja njihov život potpuno promijeni; s druge strane, imamo "staru tetu čudakinju", koja je u knjizi spomenuta samo u tri riječi. Iz te osnove Schesch i Ungerer izgradili su nastavak priče obogativši je tipično *ungererskim* elementima: zlobni uče od dobrih, u priči je puno crtanja, kreativnosti, muziciranja i učenja, nailazimo na mnogobrojne duhovite i apsurdne sitnice, način priče je lakonski. Budući da je i sam Ungerer mnogo pridonio tomu kreativnom procesu, bio je siguran da će film biti snimljen u njegovu stilu.

Kako o nastanku filma više nije bilo dvojbe, Schesch je s kolegama producentima, Stefanom Arndtom i Davidom Groenewoldom, osnovao produkcijsku kuću Animation X. Njihov cilj bilo je stvaranje zahtijevnih i kvalitetnih filmova, koje će odlikovati jasan umjetnički rukopis, ali da budu zanimljivi međunarodnoj publici; pritom im uzor nisu bili američki već francuski animirani filmovi, npr. *Proročanstvo žaba* i *Trojke iz Bellevilla*. *Tri razbojnika* bila su idealna za prvu produkciju kuće Animation X. Scenaristi Bettine von Borries i Achim von Borries izradili su prijedlog scenarija, iskusni tvorac animiranih filmova Hayo Freitag se, u uskoj suradnji s Ugererom, primio pripreme likova i podloge iz knjige za animaciju na velikome platnu. Kada su pripreme za film završene i kada je prikupljen budžet, producenti su Freitagu zamolili da preuzme još i režiju filma.

Glavna ideja tijekom izrade filma bila je da se u film prenese grafički, narativni, moralno-filozofski koncept Ungererove slikovnice, odnosno da ne nastane banalan, plitak dječji film, već višeslojna, vizualno izražajna i odlično ispričana filmska priča. U skladu s tom idejom tvorci su se odlučili za klasičnu, ručno izrađenu 2D animaciju, pa su, suprotno uobičajenoj praksi, izradu prepustili mnogobrojnim slobodnim umjetnicima iz Hamburga, Berlina i Stuttgarta, a za njihovu umjetničku i logističku koordinaciju brinuo se režiser Freitag.

U ovome je filmu glazba neobično važna. Njegovi tvorci tražili su pravu *razbojničku glazbu*, pa se često spominjala sintagma *Tom Waits za djecu*. Oko projekta okupili su razne grupe i umjetnike, a na kraju su se odlučili za pjesmu njemačke grupe Bananafishbones, koja odlično odgovara atmosferi filma te kao razbojnička glazbena tema prati sve događaje u njemu. Ostalu

glazbu napisao je američki skladatelj Kenneth Pattengale, koji je nastavio u stilu Toma Waitsa, kojega je upotpunio svojim glazbenim citatima.

Film su počeli snimati 2005. godine, završili su ga točno dvije godine kasnije. Tomi Ungerer bio je oduševljen konačnim rezultatom.

Sažetak filma

Nakon smrti roditelja mala Tina treba otići u sirotište, koje vodi zla odgajateljica. Kočiju kojom se djevojčica vozi u novi dom usred tamne šume napadnu trojica razbojnika odjeveni u crne kapute i šešire. Hrabru i pametnu Tinu razbojnici potpuno oduševе i ona se dosjeti načina kako bi mogla izbjeći odlazak u sirotište; razbojнике uvjeri da je njezin otac bogati maharadža koji je za nju spreman platiti visoku otkupninu, nagovori ih da je otmu te njihov razbojnički život u nekoliko dana potpuno okrene naglavce. U nastavku upoznamo i zlu tetu (upraviteljicu sirotišta) i njezinu jadnu siročad, opsjednutoga policajca i mnogobrojne pomalo neobične životinje. Nakon ustanka u sirotištu, koji je popraćen gađanjem hranom, djeca uzimaju stvar u svoje ruke i s razbojnicima događaje vode pravomu sretnom završetku.

2. ESEJ O FILMU

Tri razbojnika nastala su prema istoimenoj slikovnici francuskoga ilustratora i književnika Tomija Ungerera, i to u suradnji sa samim autorom. Uvrnuti humor popularnoga satiričara prisutan je, stoga, u cijelome filmu, a lakoća kojom *Tri razbojnika* privlače zanimanje malenih, kao i odraslih gledatelja, nimalo ne iznenađuje.

Namijenjen prije svega mlađima, film pričom o snalažljivome siročetu ohrabruje i veselo ističe izuzetan dječji kapacitet za kreativnost i samostalnost. Primjetno je to već u samoj estetici *Razbojnika* čija 2D animacija na trenutke priziva atmosferu kakve interaktivne slikovnice ili poučne dječje igrice. Navedeni efekt pritom je najupečatljiviji u prikazima različitih prostora kojima se likovi kreću. Upravo je kretanje ključni pojam. Naime, prostor u filmu izložen je kao nešto čija primarna svrha leži u činu istraživanja. Mjesta poput šume, razbojničke jazbine (špilja na vrhu litice) ili sirotišta oslikana su jednostavno, no istovremeno s brojnim komičnim i zanimljivim

detaljima koje gledatelj nastavlja otkrivati i prilikom drugoga pa i trećega gledanja. Kao primjer može poslužiti scena prolaska kočije šumom ili pak ona u kojoj Tina istražuje razbojničku pećinu. U prvoj sceni kamera slijedi vožnju kočije kroz šumu te nas tijekom kontinuiranoga kretanja s lijeve na desnu stranu platna diskretno upoznaje sa šumskim stvorenjima i drugim neočekivanim neobičnostima. Pozornost na životinjice skreću nam tako lampe koje se iz nekoga razloga nalaze iznad njih, a pale se i gase kako kamera prolazi, kao da je riječ o izlošcima u prirodoslovnome muzeju. Scena istraživanja špilje također je izvedena plošno, u obliku poprečna presjeka pećine koji je predložen u cijelosti, dok Tina poput lika u igrici radoznalo trčkara uokolo otkrivajući sve što se tamo krije.

Takvo oblikovanje prostora dosljedno je izvedeno u cijelome filmu, a njegovo nam je upoznavanje redovito posredovano likovima djece koja ga istražuju. Primijetimo li da prevladava perspektiva djeteta, naglašena stiliziranost i začudnost predstavljenoga okruženja postaje sasvim razumljiva. Osebjuna izražajnost koja odlikuje oblikovanje ambijenata posebno dolazi do izražaja u dramatičnim trenucima kada dječje oči zbog straha od svijeta oko sebe percipiraju izobličene, uvećane i izdužene oblike i veličine. Tako je prikazano čitavo sirotište čije crvene zidine trajno prožima sveprisutan osjećaj tihe jeze, a tome osjećaju pridonose i brojni ekstremni rakursi (gornji i donji) zbog kojih se čini da se drugi likovi i predmeti neprestano prijetee nadvijaju nad uplašenim siročićima.

Obratimo li pozornost na strukturu samoga sirotišta, nije teško uočiti i kritiku suvremenoga društvenog ustroja, pažljivo i spretno protkano u film. Iako značenje crpi i iz same priče, poveznica između zgrade sirotišta i gramzive mašinerije kapitalizma uočava se najprije u uporabi izražajnih sredstava animiranoga filma. Zgrada sirotišta visoko je zdanje koje se proteže isključivo vertikalno te se uzdiže daleko iznad krajolika kojim je okružena, ali ono što navedenu analogiju uspješno predločuje kao zastrašujuću nije visina zgrade, već sugestivno korištenje boja. Konkretnije, korištenje kontrasta između jarkih boja sirotišta te ispranih, zagasitih nijansi okolnoga krajolika.

Boje i zvukovi svakako imaju najvažniju ulogu u stvaranju atmosfere u *Razbojnicima*, no također nose i značajnu simboličku funkciju. Čitav kompleks sirotišta ostavlja dojam živoga organizma koji proždire sve oko sebe. Nalazi se usred polja šećerne repe, a u njemu se na sve strane proteže svoja crijeva poput žila kroz koje u sebe crpi sve hranjive tvari (životnu energiju) iz

tla. Žarko crvena boja građevine doslovno priziva boju krvi te na podlozi ispijenoga, bezbojnoga krajolika izravno sugerira izrabljivačku komponentu kapitalističkoga društvenog uređenja. Sama zgrada sastoji se od nekoliko katova, pri čemu se na dnu nalazi strojarnica – prostorija puna cijevi i zubatih kotača isprepletenih oko središnjega kotla u kojemu se kao u želudcu krčkaju plodovi repe, a prerađenu smjesu cijevi vode do samoga vrha tornja gdje iz slavine izlaze gotove slastice u obliku najraznolikijih torta i kolača. Ulaz u prostoriju ima oblik širom razjapljenih zubiju ravnateljice sirotišta koja ondje obitava okružena ogromnim naslagama kolača.

Boja kojom su naslikani siročići ista je ona kojom je obojan krajolik. I oni su iscrpljeni i okopnjeli te se može reći da ih ravnateljica, iako posredno, doslovno proždire iskorištavajući ih kao radnu snagu. Pa i jezik kojim se ravnateljica i drugi likovi govore izrazito je upućen na prava vlasništva. Ta se u cijelome filmu ponavlja rečenica „Djeca bez roditelja *pripadaju* sirotištu.“ Navedenu tvrdnju ne osporava nitko, pa ni stari policajac (štoviše, on je prvi i izgovara), a upornost kojom ravnateljica progoni Tinu (odnosno nalaže to policajcu) samo perpetuira prikaz sustava koji ne dopušta nikomu/ničemu da živi mimo sustava dok god ima potencijal za iskoristiti. Metoda kojom se pritom koristi prividni je nedostatak bilo kakvih drugih opcija. Kad dva siročića pobjegnu, teta se ne brine upravo zato što vjeruje da nemaju kamo otići gdje bi se mogli sami snaći.

Međutim, navedena analogija ne služi demoniziranju ustroja modernoga društva, već se nalazi u službi zabavne satire koja nudi tek dodatnu interpretativnu razinu priči u čijem je središtu oslikana zajednica kao tijelo sastavljeno od različitih (što je u slučaju razbojnika simbolizirano njihovim različitim bojama), ali jednakovrijednih osoba. Odnos između Tine i triju razbojnika dvosmjernan je te svi oni jedni od drugih nešto nauče. Svoj položaj na kraju promijene sami siročići shvativši da je njih mnogo, a „samo jedna teta“, i to uz pomoć razbojnika koji nakon 30 godina napokon odluče prestati zatvarati oči i gledati na sirotište kao nešto što se njih ne tiče. Već ta paralela s modernim društvom daje do znanja da *Razbojnici* u vidu imaju i odraslu publiku koja će i pojedine šale u filmu svakako shvatiti na posve drukčiji način od mlađih gledatelja. Najzabavnija točka filma ipak je užitak s kojim se njegovi tvorci poigravaju većim i manjim nestašlucima i apsurdnostima utkanima u cijeli film pri čemu i sam gledatelj ponekad veselo zastane i blago posumnja u vlastiti vid ili sluh.

VALENTINA LISAK

Udruga Djeca susreću umjetnost, Remetski kamenjak 2e, 10 000 Zagreb, OIB: 31865324772

3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE

Radionica uz animirani film *Tri razbojnika* razvijat će se na nekoliko razina. Na prvoj razini dotaknut ćemo se slikovnice, izrade filma prema književnomu predlošku, odnosno u široj perspektivi otvorili bismo put za prepoznavanje scenarija filma prema književnomu predlošku. Na drugoj razini osvijestili bismo bajkovitost ove priče, odnosno prisjetili bismo se ili bismo otkrili elemente klasične bajke, ali i suvremeniju verziju bajke. Na trećoj razini ušli bismo u ovu filmsku priču, njezine moralne, emotivne i psihološke aspekte, a zatim bismo prešli na filmska izražajna sredstva kojima je ta priča ostvarena.

3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA

Prije gledanja filma učitelji s učenicima mogu progovoriti o srodnim temama koje mogu poslužiti kao dobar uvod i podloga za slojevito shvaćanje dječjega animiranog filma *Tri razbojnika*. Primjerice: *Kako se suočavate i rješavate svojih strahova? Čega se bojite?*

Prva aktivnost

Igra pantomime

Jedan učenik glumi neki lik iz priče, bajke, crtića, a drugi pogađaju koji je to lik.

Druga aktivnost

Pokretne slike

Učenicima se daju papiri na kojima je nacrtan pokret u pet slika.

Prvi zadatak učenika obojiti je sličice.

Drugi zadatak učenika jest nacrtati sliku u pokretu:

- cvijet kako raste: od sjemenke do velikoga cvijeta
- padanje kiše: od oblaka bez kiše do oblaka s puno kapi

- rast jabuka na drvetu: od stabla s praznom krošnjom do stabla s puno jabuka
- let lastavice: od skupljenih do raširenih krila
- božićno drvce: od običnoga drvca do okićenoga drveta prepunoga poklona
- osunčano nebo: od oblaka do oblaka s nasmijanim suncem.

3.2. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA

Prva aktivnost

Slikovnica prema kojoj nastaje film

Film *Tri razbojnika* nastao je prema istoimenoj dječjoj knjizi Tomija Ungerera iz 1961. godine.

Nažalost, slikovnica nije prevedena na hrvatski, ali uz film svakako bismo djeci pokazali i slikovnicu, u slovenskome ili njemačkome izdanju.

Polazni razgovor tako može biti različit način pripovijedanja i vizualizacije u knjizi, odnosno na filmu. Prisjetit ćemo se slikovnica po kojima su nastali popularni animirani filmovi (*Ljepotica i zvijer*, *Snjeguljica*, *Dama i skitnica*, *101 dalmatiner* i sl.), ali i komercijaliziranih slikovnica nastalih nakon nastanka i popularizacije određenog animiranoga filma (*Izbavitelji*, *Žuta minuta* i dr.).

Dotaknuli bismo se i razmišljanja koliko nas je određeni animirani film razočarao ili oduševio u odnosu na slikovnicu. Djeca će upoznati ili osvijestiti dodirivanje i međusobno ispreplitanje

umjetnosti:

Čime se film služi za dočaravanje priče? Slikom. Čime se bajka služi za dočaravanje priče? Riječima.
Zaključujemo da su to različite umjetnosti! Različito ih doživljavamo i analiziramo.

Prva aktivnost

Igra pokretnih slika

Zamislit ćemo kako izrađujemo živu slikovnicu. Učitelj djeci ispriča kako pokret nastane spajanjem niza sličica.

Pokušat ćemo dati zadatke kojima ćemo pantomimom dočarati kako nastaje pokret u animiranome filmu.

Učitelj pokazuje prvu i zadnju poziciju te brojeći do pet s učenicima prolazi sve faze pokretne slike.

Zadatak se radi zajednički:

- cvijet koji raste: od sjemenke (čučnemo na pod) do cvijeta (stojimo na nogama raširenih ruku)
- mahanje (učenici prate pokret ruke u pet faza)
- let ptice: od skupljenih krila (ruke uz tijelo) do raširenih krila (ruke udaljimo od tijela) koje se opet skupljaju uz tijelo
- buđenje: od spavanja (naslonjeni smo o ruku) do buđenja (rastežemo se).

Ponoviti još jednom što je bajka, povesti razgovor o bajci.

Što je u tome filmu isto kao u bajci?

Druga aktivnost

Početak filma – pripovjedač (narator)

► Isječak: početak filma – narator 00:00:05 – 00:01:50

Pustiti početak filma i započeti razgovor: *Tko to govori?*

Voditelj/ica radionice također može početi govoriti kao narator, npr. Došla nam je ta i ta škola pogledati animirani film. Nakon što su ga pogledali, jedni su morali na WC, a drugi su mirno u redu čekali ostale. Kada su se svi skupili, krenuli su u jednu prostoriju. S obzirom na to da nisu znali kamo idu, imali su upitan pogled i vrtili su glavom. Ugledavši mene i hrpu praznih stolica, malo su zastali i...

Na taj način voditelj objasni tko je narator, koja je njegova uloga i zašto nam takav način ponekad olakšava da shvatimo priču koju gledamo ili slušamo.

• Likovi

– *Kada se u filmu pojavljuje bajkoviti broj tri?*

– *U bajkama znamo da uvijek postoje dobri i zli likovi.*

– *Tko je "zao" u tom filmu?*

– *Jesu li tri razbojnika "zla"? U grupi se razgovara o tome. Tko je za, a tko protiv?*

– *Koja su imena triju razbojnika?*

– *Po čemu se razlikuju? Sjetite se boje njihovih brada, oružja i glasova.*

– *Koji se razbojnik najgore ponaša prema Tini, a koji je najljubazniji prema njoj?*

– *Kako su se promijenili razbojnici? Što je tome pridonijelo?*

- *Kakva je djevojčica Tina? Je li ona dobar ili “zločest” lik? Objasnite.*
- *Kada je Tina osobito žalosna?*
- *Kada je vrlo usamljena?*
- *Koju sliku vidimo na kraju treće noći? Što je u trećoj noći drukčije, a što jednako?*
- *Zašto razbojnici tu treću noć ne spavaju u svojem krevetu, iako je prazan?*

• Strah i hrabrost

Tinu djeca mogu doživjeti kao vrlo dobar identifikacijski lik jer je snažan karakter. U filmu je prikazana u situacijama koje su bliske djeci, npr. pobjeđuje strah od vožnje u kočiji kroz šumu tako da tješi svoju lutku. Prikazana je kao odvažna i dosjetljiva djevojčica, uspijeva nadmudriti razbojnike, razoružati ih svojim šarmom i, što je najvažnije, uspijeva otvoriti srca tih zločestih „dečki“. Hrabrost je utjelovljena i u ostalim likovima, osobito u dječacima iz sirotišta. Na kraju filma Tina je ta koja se usudi ući u lavlji brlog i sama se suprotstaviti zločestoj teti. Dječaci ostaju vani na straži. Pored toga, u filmu je prikazano da se i odrasli plaše. Najstrašnijem od razbojnika noge se tresu pri pomisli na sirotište u kojemu je bio kao dijete. Tina je pozitivan uzor, njezin lik djeci daje hrabrost da se suoče s teškoćama i da ih pobjede, da svladaju svoje strahove.

- *Kakva je Tina? Opišite njezine osobine.*
- *Kada se Tina boji? Čega ju je strah?*
- *Čega se plaše razbojnici?*
- *A vi? Čega se vi bojite? Kada se osjećate hrabri?*
- *Na kraju filma teta kaže: „U tom filmu nema više prostora za zlobu. Znači da mogu otići.“ Što se dogodi s tetom?*
- *Poznaješ li još neku bajku ili priču u kojoj je glavni lik siročić?*

• Važne teme

Usamljenost, prijateljstvo i obitelj – pripovjedač nam već na početku ukazuje na te važne teme filma. Tina na neki način svoju zamjensku obitelj pronalazi u razbojnicima, iako u početku oni toga nisu svjesni. Jedan od najdirljivijih trenutaka u filmu je kada Marko, najstariji razbojnik, suoči Tinu s potjernicom. Ironično je da su razbojnici upravo uz Tinu naučili čitati. Shvatili su da ona nije maharadžina kći i da neće biti nikakve otkupnine za nju. Tina napušta razbojnike sa žalosnim riječima: "Istina, siroče sam. Nikakvog zlata. Ništa. I sada idem u siročište. Očito siročad spada tamo."

Kada treću noć razbojnici zaspu, kao i protekle dvije noći, naslonjeni na krevet unatoč tome što je krevet sada prazan, postaje očito da su se razbojnici nakon susreta s Tina promijenili, da je postala važna za njih (iako nema otkupnine za nju). Suprotno tome, stara je teta čudakinja sa svojim *zlatnim pravilom*: „Bez repe nema ljubavi“. Njoj je vrijedan samo onaj tko nešto učini za nju. Tu se dotičemo velike teme – bezrezervne ljubavi, odnosno koristoljublja.

Djeci se to može približiti opisom vrlo poznatih situacija. *Očekuju li vaši roditelji neku dobit od vas? Jeste li se nekad gotovo jednako veselili igrački iz neke strane zemlje kao tati ili mami koji dolaze s puta? Kad se prisjetite neke igračke, možete li reći što više vrijedi – igračka koja vam više nije zanimljiva ili razgovor, toplina i blizina vaših roditelja.*

Odrasli će u filmu naći i dio koji je razumljiv samo njima. Nakon što Gundalo nauči čitati, pročita odlomak iz američke Deklaracije nezavisnosti. U njoj piše o jednakosti, odnosno o osnovnim

ljudskim pravima. Takva je i poruka filma.

- Filmska priča i pojedina sredstva kojima je ostvarena

Koja sredstva pomažu da se Tina prikaže kao dobra i draga djevojčicu, a razbojnici kao strašni?

Djeci pokazujemo isječke iz filma koji će im pomoći u utvrđivanju odgovora.

TINA KAO DOBRA DJEVOJČICA

► Isječak: boje – Tina kao dobra i draga djevojčica 00:06:53 – 00:07:43

RAZBOJNICI KAO STRAŠNI LIKOVI

► Isječak: glazba i boja – razbojnici kao strašni likovi 00:10:31 – 00:11:03

► Isječak: uvećano prikazivanje lika – tri razbojnika 00:15:24 – 00:16:01

ZLA TETA

► Isječak: boje i uvećano prikazivanje lika 00:20:20 – 00:20:41

Tri razbojnika klasičan su dvodimenzionalan crtani film. Animacija likova i pozadine nastavlja se na likovne prijedloge Tomija Ungerera. Slikovita filmska priča oslonjena je o emotivne svjetove likova iz pripovijetke. Razbojnička jazbina, u kojoj su prvo prevladavale plava i crna, s Tinom postaje šarenija. Svijetle boje, na primjer, prevladavaju kada Tiffany otkrije dvogled, pa nam se ukaže predivan kraj; slično kao kada ide s razbojnikom kroz šumu do poštanskoga sandučića.

Suprotno tome, u sirotištu prevladava žarko crvena, dok su djeca obojena sivom ili smeđom bojom. Da bi kontrast između razbojničke jazbine i sirotišta bio što jasniji, u filmu su upotrijebljeni elementi koji uzrokuju strah. Tako su na dvorištu sirotišta postavljene čudne skulpture. Strojarnica, gdje za kaznu rade dječaci, prikazana je strašno. U prizorima gdje siročad radi na polju, s gornjega ruba slike kapa tamna tekućina. Sve to trebaju uočiti i djeca.

Treća aktivnost

Boja u filmu

Ispred vas su dva crteža, crtež razbojnika i crtež Tine. Izdvojite boje kojima su obojeni razbojnici u animiranome filmu i izdvoji kojom je bojom Tina prikazana u filmu te objasni zašto.

Zaključujemo da je toplim bojama obojena Tina, pozitivan lik, a da su hladnim bojama obojeni razbojnici, strašni likovi.

Tina	Razbojnici

Je li vas nečeg u filmu bilo strah? Opišite kada.

Kako je glazba utjecala na priču u filmu?

Četvrta aktivnost

Zvukovi u filmu

Voditelj/ica treba preuzeti zvukove s važnijom ulogom u film, djeci ih reproducirati, a oni ih trebaju prepoznati. To mogu biti ovi zvukovi: zvuk tipki, zvono, režanje psa, djetlić, zveckanje zlata,

srkanje, rzanje konja, zvuk klavira, zvono bicikla, zvuk zviždaljke, mljackanje, cviljenje miša, plač, uzdah, škripa vrata, dječji smijeh.

00:05:33 - 00:05:51 9.kočija_kiša, 00:07:00 10.djetlić, 00:08:10 - 00:08:13 11.vuk,
00:06:29 - 00:06:33 12.konj_noć, 00:07:11 - 00:07:14 13.sova,
00:13:56 - 00:13:59 14.dramatika, 00:23:43 - 00:23:56 15.idila_sirotište,
00:16:20 - 00:16:38 16.sirotište_vlak, 00:33:46 - 00:33:54 17.prerada repice,
00:38:23 - 00:38:26 18.miš, 00:38:31 - 00:38:35 19.klavir_prenošenje,
00:39:27 - 00:39:35 20.pećina_zlato, 00:48:37 - 00:48:44 21.djeca_mljackanje
00:48:50 - 00:48:57 22.tetica_mljackanje, 00:41:46 - 00:42:24 23. sviranje

Peta aktivnost

Animacija u filmu

Što je animirani film?

Riječ je o filmu napravljenome od sličica. Nacrtao ih je animator i povezo u cjelinu. (To će biti dovoljno u prvome razredu.)

Kako bi doživjeli animaciju, djeca trebaju kratkim crtama iscrtati Tinine obrise, zatim crtice spojiti u

liniju i obijiti Tinu kao na filmu.

ŠTO SMO NAUČILI?

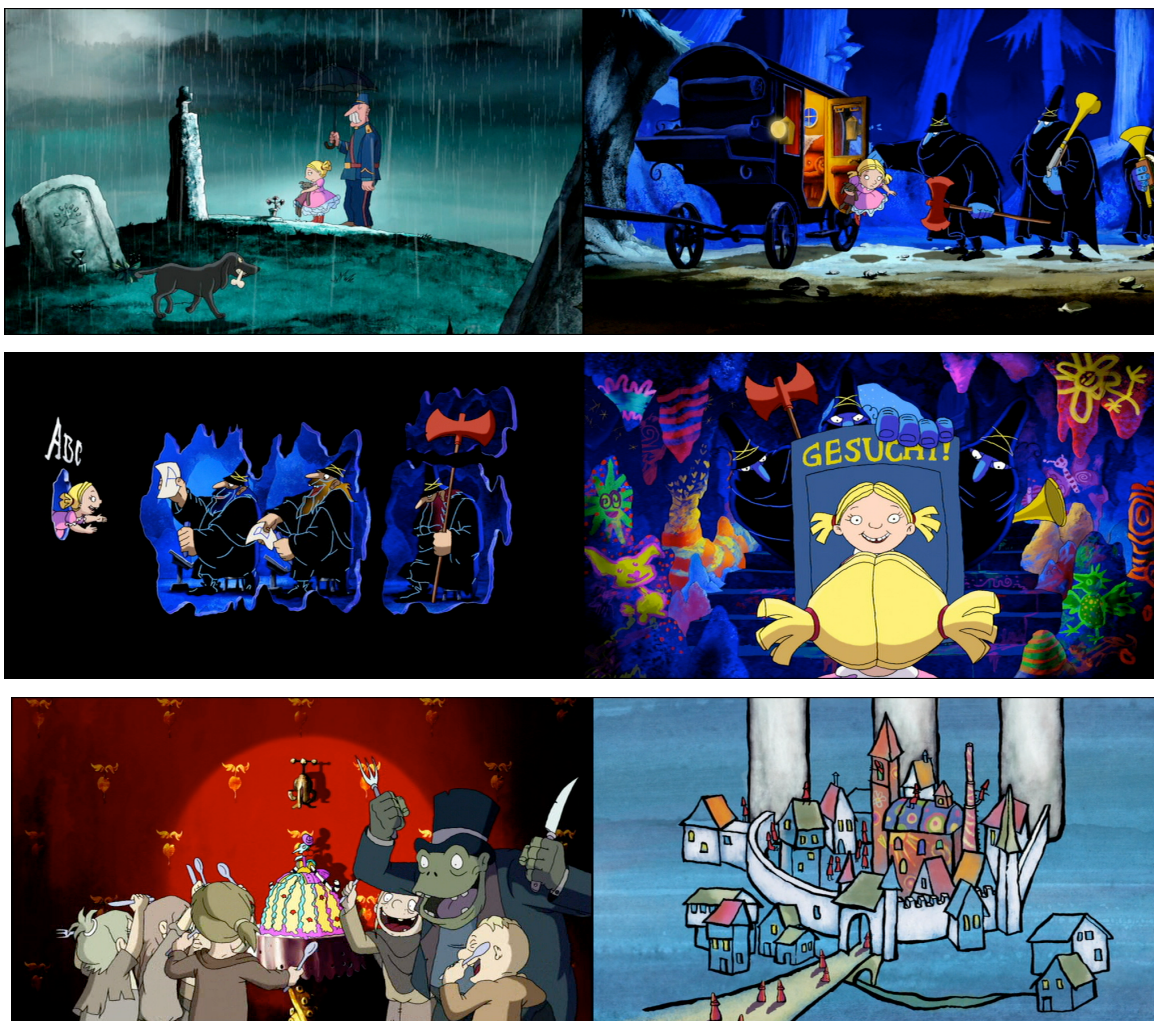
– FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA: boja, glazba

3.3. AKTIVNOSTI ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE

Šesta aktivnost

Odaberi kadrove

Odabrati nekoliko kadrova, ne više od šest (*NALAZE SE U PRODUŽETKU*). Na papiru na lijevoj su strani kadrovi, a na desnoj strani brojevi do šest. Zadatak je učenika poredati kadrove prema redoslijedu događaja, pridružujući kadru određeni broj. Ako ima više vremena, po kadrovima učenici mogu ukratko prepričati priču.

Sedma aktivnost

Glazbena igra

Učenici raznim glazbalima (pljesak, štapići, fućkanje, bilo kojim instrumentom) iskazuju svoje emocije (veselje, ljutnju, strah i sl.), odnosno ne smiju govoriti.

Osma aktivnost

Nastavak priče

Učenici mogu dodati događaje kako bi završili priču ili mogu osmisлити drukčiji rasplet filma, primjerice da razbojnici nisu otkrili Tininu prijevaru.

4. OBAVIJESTI ZA UČITELJE I NASTAVNIKE

PRIJEDLOG GOSTA STRUČNJAKA

– crtači animiranih filmova

– Vjekoslav Živković, dipl. animator, autor nagrađivanih crtanih filmova

POPIS KORIŠTENE LITERATURE

Bettelheim, B. (2004.) *Smisao i značenje bajki*. Zagreb: Poduzetništvo Jakić

Jolles, A. (1978.) *Jednostavni oblici*. Zagreb: Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu

Kako čitati djeci, Hrvatsko čitateljsko društvo

Mikić, K., Mesić, A. (2004.) *Medijska kultura* (udžbenici i priručnici za 5, 6, 7. i 8. razred).

Zagreb: Školska knjiga

Peterlić, A. (1977) *Osnove teorije filma*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada

Peterlić, A. (1990.) *Filmska enciklopedija* Zagreb: Leksikografski zavod Miroslava Krleža

Turković, H. (2004.) *Film: zabava, žanr, stil*. Zagreb: Hrvatski filmski savez

Ungerer, T. (1998.) *The three robbers*. Roberts Rinehart Publishers

KORISNE POVEZNICE

Službena stranica animiranoga filma *Tri razbojnika*

www.dreiraeuber-derfilm.de

Najava animiranoga filma *Tri razbojnika*

www.dailymotion.com/video/x371fs_die-drei-rauber-trailer_news

Mrežne stranice

www.cinefacts.de

www.dvd-forum.at

Biografija Tomija Ungerera

www.tomiungerer.com/biography/

Kontakti:

Ivana Jakobović Alpeza, prof. hrvatskog jezika
direktorica programa SEDMI KONTINENT

Udruga Djeca susreću umjetnost

Mobitel: +385 98 251274

E-pošta: i.alpeza@sedmikontinent.org

www.sedmikontinent.org

Edita Bilaver Galinec, dipl. oecc.

predsjednica Udruge Djeca susreću umjetnost

Mobitel: +385 98 729578

E-pošta: e.galinec@sedmikontinent.org

www.sedmikontinent.org

*Udruga Djeca susreću umjetnost zadržava autorska prava na predmetni edukacijski materijal
ANALIZA animiranoga filma Tri razbojnika koji je ujedno sastavi dio programa Udruge pod
nazivom SEDMI KONTINENT.*

Nadopunjeno izdanje, svibanj 2016.godine